

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Евелина Стайкова, Нов български университет,

професионално направление 3.3. Политически науки

за дисертационния труд

„ПАЛЕСТИНСКИЯТ НАРОД В ИЗРАЕЛ, МЕЖДУ НАЦИОНАЛНОТО И ГРАЖДАНСКОТО“

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор”

по професионално направление 3.3. Политически науки“

с кандидат **Фатен Камал Гаттас**

Представената дисертация на Фатен Гаттас е под научното ръководство на проф. д.п.н. Татяня Дронзина и е с обем от 164 страници, структурирани в увод, шест глави на изложението, заключение, библиографска справка. Първото впечатление от представеният текст е изборът на дипломантът да работи по въпрос, който е изключително емоционален за него и то във време, когато самата тема придобива широка обществена чувствителност, което прави научното изследване истинско предизвикателство. Обективността в научните изводи е поставена под въпрос още при взимане на решението за разработване на това изследване. От друга страна следва да се подчертае, че темата е възможна за изследване. Тя засяга въпрос свързан с правата на човека, в един много конкретен контекст, в който равнопоставеността на гражданите на Израел от палестински произход няма безпроблемен отговор. Съществуват достатъчно данни, че гражданите на Израел от палестински произход се сблъскват с редица проблеми по отношение на достъпа до права, които произтичат от сложната комбинация от историческа обремененост, правна рамка, държавни политики и обществени нагласи.

Заявката е в текстът да бъде проучено до колко *„палестинците граждани на Израел се възползват в пълния обем от права и възможности, които представляват същността на съвременното демократично гражданство“* (стр. 10). Формулиран по този начин изследователският въпрос предполага да се постигне дълбочина на разбирането, за това какви са измеренията и съдържанието на концепцията за гражданството в съвременния свят; как то е кодифицирано в израелското законодателство; съществуват ли пречки на достъп пред различни

групи граждани на Израел; какви са динамиките в сравнителна перспектива между палестинското малцинство и другите общности с пълноправно гражданство на територията на Израел. Макар да има такава заявка и опит за нейното постигане, от гледна точка на научният жанр на докторска дисертация, това в голяма степен не е постигнато.

Към представената дисертация могат да бъдат направени критични бележки и препоръки. За целите на защитата бих ги разделила в две основни линии: формални и съдържателни.

От гледна точка на формалните критики, следва да се отбележи, че представените текстове на дисертация и автореферат не са оформени според очакванията. Например изборът на модел на цитиране и оформяне на библиографската справка не е хомогенен, нито следва някой от утвърдените модели. Прави впечатление, че позоваването на източници не е систематично. Из корпуса на текстът има многоточия, останали коментари от редакция на преден вариант и технически грешки в думи. Авторефератът беше представен в няколко версии, приносите са в отделен документ. В увода има начало на описание на структурата на текста, но то стига до трета глава, а представеният текст е разгърнат в шест. Заключение се ограничава в една страница и с лаконичен отговор на зададения изследователски въпрос като *отрицателен* (156 стр.).

В структурно отношение текстът е нахъсан на множество глави и подточки. Това не води до добро подреждане, напротив на места само маркира теми, в които не се навлиза в дълбочина. Маниерът на разработване на главите е различен. Първа глава започва и завършва с кратко въведение и кратко обобщение, много приятна практика, която обаче е загубена в следващите глави.

По отношение на бележките от съдържателен характер ще започна с изборът на теоретична рамка. Макар и добра, тя не е достатъчна с оглед на изследвания въпрос. Липсва разгръщане на разбирането на автора за народ, което е ключово понятие, поне ако съдим по заглавието. Не става ясно дали авторът включва в палестинският народ, освен палестинците с израелско гражданство и групата палестинци без такъв статут, но намиращи се на територията на Израел. Липсва ясното разграничаване между измеренията на национално и гражданско, които също още в заглавието намираме като тезисно противопоставени, на моменти

докоснати в изложението, но не и разгърнати в самия текст. Макар да има маркирани темата за идентичността и другия, те остават само отбелязани, не артикулирани с оглед на изследването. Липсата на теоретична плътност по тези теми, но и много други от изложението, ощетяват работата и олекотяват направени заключения.

Методологията на изследването също остава не достатъчно ясна. В увода има описание, но то е по-скоро по отношение на различни потенциални инструменти, а не как те се прилагат в самото изследване. Така например става ясно, че авторът е правил интервюта, но освен кога, остава не известно как, колко, с кого. От друга страна тези интервюта имат ярка следа върху някои от изводите. Прави впечатление нетрадиционното място на тяхното описание, което е в края на изложението, преди заключението.

Последна от съдържателна гледна точка е бележка по отношение на стила. Винаги е добре да има авторово присъствие, но характера на докторската дисертация, на научният текст, предполагат във висока степен те да са лишени от ярка пристрастност. Изводите следват да са подкрепени преди всичко от научни аргументи, по-малко от мнения и чувства. Темата, която е предложена е предизвикателна, но напълно защитима при прецизна и обективна научна работа, която в момента отсъства.

Прави впечатление, че в представените данни липсва информация за публикационната дейност на автора. Предложените приноси не са формулирани като такива, а представляват описание на някои от характеристиките на предложения текст или дори въвеждат съвсем ново поле, каквото е *израелската идентичност* (принос 4.).

Въз основа на описаните характеристики на дисертационният труд на тема *„ПАЛЕСТИНСКИЯТ НАРОД В ИЗРАЕЛ, МЕЖДУ НАЦИОНАЛНОТО И ГРАЖДАНСКОТО“*, бих препоръчала текстът да бъде върнат за поправка и след това отново представен пред научна комисия за присъждане на образователната и научната степен „доктор“ в направление 3.3. Политически науки.

София, 13.10.2025 г.

Подпис:

Доц. д-р Евелина Стайкова-Милева

STATEMENT

by Assoc. Prof. Dr. Evelina Staykova, New Bulgarian University,

professional field 3.3. Political Science

on the dissertation

"THE PALESTINIAN PEOPLE IN ISRAEL BETWEEN NATIONAL BELONGING AND CITIZENSHIP"

for the award of the degree of Doctor of Education and Science

in professional field 3.3. Political Science"

with candidate Faten Gattas

The dissertation authored by Faten Gattas, under the supervision of Prof. Tatyana Dronzina, comprises 164 pages and is organised into an introduction, six chapters, a conclusion, and a bibliography. The choice of topic reflects both its contemporary relevance and significant public interest, presenting challenges for maintaining scientific objectivity. The study addresses these complexities while striving to provide sound research conclusions.

The text states that it will examine the extent to which "Palestinian citizens of Israel enjoy the full range of rights and opportunities that constitute the essence of modern democratic citizenship" (p. 10). Formulated in this way, the research question implies achieving a deep understanding of what citizenship is in the modern world; how it is codified in Israeli law; whether there are barriers to access for Palestinian citizens; what are the dynamics in a comparative perspective between the Palestinian minority and other communities with full citizenship in the territory of Israel. Although there is such a claim and an attempt to achieve it, from the point of view of the scientific genre of a doctoral dissertation, this has largely not been achieved.

Critical comments and recommendations can be made in two main areas: formal and substantive.

First, the formal ones—the presented texts of the dissertation and the abstract are not formatted as expected. For example, the choice of citation model and formatting of the

bibliography is not consistent, nor does it follow any of the established models. It is noticeable that the references to sources are not systematic. The text contains ellipses, comments left over from the editing of a previous version, and technical errors in words, etc. The abstract was submitted in several versions, and the contributions are in a separate document. The introduction begins with a description of the structure of the text, but it only goes up to the third chapter, while the text presented is divided into six chapters. The conclusion is limited to one page and a concise answer to the research question with: negative (p. 156).

In terms of structure, the text is broken up into multiple chapters and sub-points. This does not lead to a good arrangement, but in places only marks topics that are not explored in depth. The manner in which the chapters are developed varies. The first chapter begins and ends with a brief introduction and a brief summary, a very pleasant practice, which, however, is lost in the following chapters.

Second, in terms of content, the choice of theoretical framework is good, but not sufficient in view of the research question. There is a lack of elaboration on the author's understanding of the concept of "people," which is a key concept, at least judging by the title. There is no clear distinction between the dimensions of national and civic, which are also presented as opposing concepts in the title, touched upon at times in the exposition, but not elaborated on in the text itself.

The methodology of the study remains unclear. There is a description in the introduction, but it is more about the various potential tools than how they are applied in the study itself. For example, it is clear that the author conducted interviews, but apart from when, it remains unknown how, how many, and with whom. On the other hand, these interviews have a clear impact on some of the conclusions.

Finally, from a content perspective, there is a note regarding style. It is always good to have an author's presence, but the nature of a doctoral dissertation, of a scientific text, requires that they be largely devoid of strong bias. The conclusions should be supported primarily by scientific arguments, rather than opinions and feelings.

It is striking that the data presented lacks information about the author's publications. The proposed contributions are not formulated as such, but rather represent a description of some of the characteristics of the proposed text or even introduce a completely new field, such as Israeli identity (contribution 4).

Based on the characteristics described in the dissertation on "THE PALESTINIAN PEOPLE IN ISRAEL, BETWEEN THE NATIONAL AND THE CIVIL," I would recommend that the text be returned for revision and then resubmitted to the scientific committee for the award of the educational and scientific degree of "doctor" in field 3.3. Political Sciences.

13.10.2025

E. Staykova